

„Public sentiment is everything“

Britiske og danske avisers dækning af krigen i Afghanistan og indflydelsen på den offentlige opinion

Søren Høgsbro Larsen stud.scient.pol, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet

I Storbritannien har et flertal af befolkningen konsekvent været imod krigen i Afghanistan siden 2006, mens der i Danmark næsten uden undtagelse har været støtte til krigen de seneste år. I denne artikel undersøges det, hvilke forskelle der er mellem danske og britiske avisers dækning af krigen i Afghanistan, og hvilken betydning disse forskelle kan formodes at have for befolkningernes holdning til krigen.

Den igangværende krig i Afghanistan blev indledt af amerikanske og britiske styrker den 7. oktober 2001, mindre end en måned efter terrorangrebet mod World Trade Center og Pentagon i USA. Der var i begyndelsen bred opbakning til krigen i Storbritannien, hvor adskillige meningsmålinger indikerede en folkelig støtte på 62-70% fra oktober til november 2001.¹ Siden 2006 har et flertal af respondenterne i samtlige meningsmålinger i Storbritannien derimod konsekvent været imod krigen i Afghanistan, mens der i Danmark næsten uden undtagelse har været støtte til krigen (se note 1). Denne markante forskel er relevant, da befolkningernes opbakning til krigen i Afghanistan er en afgørende faktor, hvis missionen skal lykkes. Som daværende generalsekretær for NATO, Jaap de Hoop Scheffer, sagde i 2007: „[W]e have to win hearts and minds ... not only in Afghanistan but also win hearts and minds ... for the public and parliamentary opinion in the NATO nations“ (Scheffer 2007: 3). Betydningen af offentlighedens støtte anerkendte allerede Abraham Lincoln: „Public sentiment is everything. With public sentiment, nothing can fail. Without it, nothing can succeed“ (som citeret i Rogers og Dearing 1988: 80).

Det store flertal i både Storbritannien og Danmark har ingen førstehåndserfaringer med krigen i Afghanistan. De må derfor basere deres holdninger på den information, de får fra mediernes dækning af krigen, hvorfor denne dækning er interessant at undersøge nærmere som årsag til opinionsforskellene: F.eks. må man formode, at den enkelte avislæser påvirkes på forskellige måder af overskrifter som „Troops failed by ministers, says father“ (Daily Telegraph, 17.08.09) og „Drømmene lever i Kabul“ (Politiken, 23.08.09), og at summen af mediemedierede informationer har indflydelse på modtagerens helhedsopfattelse af indsatsen i Afghanistan. På denne baggrund undersøges det i denne artikel, hvilke forskelle der er mellem danske og britiske avisers dækning af krigen i Afghanistan og hvilken betydning disse forskelle har for befolkningernes holdning til krigen.

Andre faktorer end medierne må også formodes at influere på offentlighedens holdning til krigen: Antallet af faldne soldater, graden af politisk enighed om indsatsen og sammenhængen mellem forventede og opnåede resultater. Men alle disse faktorer formidles imidlertid til befolkningen gennem netop medierne. En grundlæggende præmis er, at journalister øver en betydelig indflydelse på deres publikums verdensbillede og ikke blot reflekterer begivenheder neutralt (McCombs 2004: 19; Cook 2005: 12). Det teoretiske udgangspunkt er de socialkonstruktivistiske medieteorier om *framing* (indramning) og *agenda-setting* (dagsordenfastsættelse). I overensstemmelse med disse antages det, at medierne potentielt både kan forhindre, forandre og forstærke begivenheder ved at konstruere og præsentere offentligheden for en pseudovirkelighed (McQuail 1979: 21; McCombs 2004: 23).

Der er identificeret i alt 39 meningsmålinger, som forsøger at måle graden af støtte til den militære tilstedeværelse i Afghanistan (se note 1). De specifikke spørgsmål, som respondenterne har taget stilling til, varierer, da kun enkelte meningsmålinger er foretaget serielt på nationalt niveau, og ingen parallelt på internationalt niveau. Spørgsmålene er dog enslydende nok til, at det er muligt at vurdere dem samlet. Da resultaterne er relativt entydige, kan variationen i de konkrete fremgangsmåder og spørgsmål endog ses som en faktor, der højner validiteten, da det mindsker risikoen for, at opinionsforskellene skyldes tendentielle formuleringer, processer og respondentudvælgelser. Figur 1 sammenstiller meningsmålinger fra Storbritannien og Danmark og viser, at støtten til den militære indsats i Afghanistan generelt har været markant lavere i Storbritannien end i Danmark i perioden. Eksempelvis viste en måling af Gallup/Berlingske Tidende 02.08.09, at 62% af respondenterne støttede, at „[d]e danske soldater skal blive i Afghanistan, indtil opgaven er løst og landet stabiliseret“, mens kun 28% mente, at der skal ske en „[t]ilbagetrækning inden for kort tid“. En måling af ComRes/The Independent on Sunday 22.08.09 tegnede et modsat billede: Kun 33% støttede, at „British forces should stay in Afghanistan“, mens 60% mente, at „British forces should be withdrawn from Afghanistan as quickly as possible“.

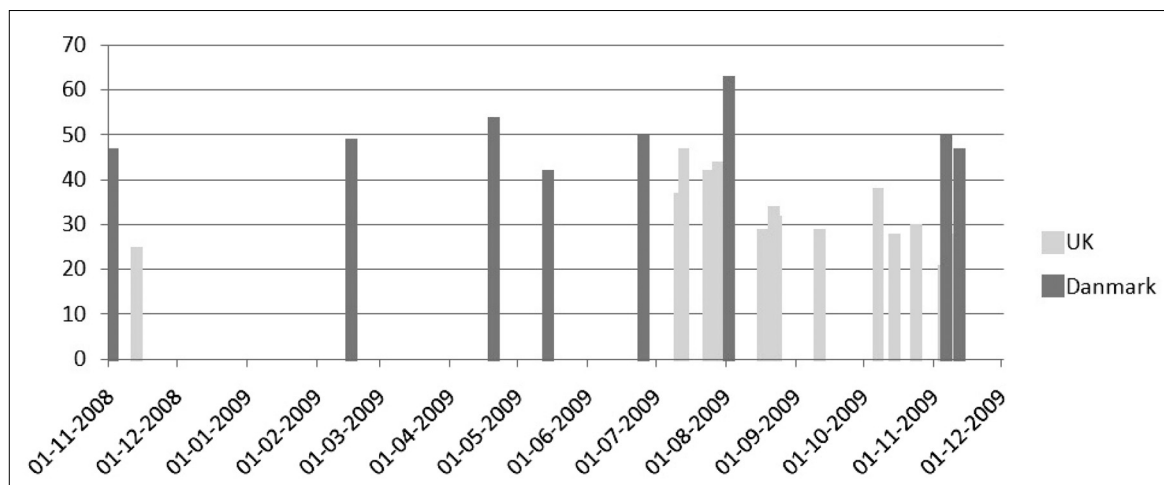
I det følgende præsenteres først den teoretiske baggrund og den konceptuelle integration, der ligger til grund for analysen, hvorefter der argumenteres for det specifikke analysedesign. Derefter præsenteres de væsentligste resultater af analysen, som viser, at der er markante forskelle mellem Storbritannien og Danmark i avisdæk-

ningen af krigen, specielt når det kommer til sårede og døde blandt egne soldater samt kritik af egne myndigheder. Disse resultater vil dernæst blive diskuteret, ikke mindst i lyset af, at mediernes indramning nødvendigvis også må overvejes som en afhængig variabel (McCombs 2004: 98). I den anledning inddrages absolutte tabstal som en selvstændig uafhængig variabel. Endelig sættes avisdækningen i Storbritannien ind i et medieinstitutionaliseringsperspektiv og konsekvenserne heraf vurderes, inden artiklens konklusioner og perspektiver sammenfattes. Så vidt vides er der ikke tidligere publiceret medieanalyser af dækningen af krigen i Afghanistan efter 2001.²

De socialkonstruktivistiske medieteorier

Det epistemologiske grundlag for de fleste medieteorier er socialkonstruktivistisk, og har været det lige siden Walter Lippmann allerede i 1920'erne beskrev det paradoksale i offentlighedens forveksling af mediernes konstruerede virkelighedsbillede med selve den virkelighed, vi lever i og oftest kun har et indirekte kendskab til (som citeret i McCombs 2004: 3). McCombs selv fokuserer på, at mediebilledet sjældent stemmer overens med mere systematiske vurderinger af et givent miljø. Han medgiver, at mediebilledet af virkeligheden er intersubjektivt konstrueret i mediernes institutionaliserede organisationskontekst, men også at der er en ontologisk separat virkelighed bag mediebilledet, som en mere systematisk tilgang kan af-dække (McCombs 2004: 21). Denne uortodokse socialkonstruktivisme er udgangspunktet for denne undersøgelse. Det kommer konkret til udtryk ved, at analysen kvalitativt eksemplificerer de kvantitative resultater og

Figur 1. Støtte i Storbritannien og Danmark til den militære indsats i Afghanistan, 02.11.2008 – 12.11.2009

derved sammenkobler de to metoder, samt ved at de konkrete tabstal i Afghanistan inddrages som en afgørende del af den ontologisk separate virkelighed, der ligger bag medie billedet.

Dagsordenfastsættelse og indramning

Lippmann påpegede som en af de første, at pressen har en væsentlig indflydelse på, hvordan individers mentale verdensbilleder dannes og forandres på grundlag af manglende empiriske førstehåndsindtryk. I 1963 gødede Bernard Cohen grunden for flere moderne medieteorier, da han fastslog, at pressen muligvis ikke formår at fortælle folk, hvad de skal mene, men at den er overordentligt dygtig til at fortælle, hvad de skal mene noget *om* (Rogers og Dearing 1988: 83). Dette inspirerede McCombs og Shaws medieanalyse i forbindelse med det amerikanske præsidentvalg i 1968 og den efterfølgende bekræftelse af Cohens konklusion. De brugte for første gang ordet „agenda-setting“ i deres beskrivelse af, hvad der sker, når „those issues emphasized in the news come to be regarded over time as important by the public“ (McCombs 2004: 4-5). Dagsordenfastsættelse drejer sig således grundlæggende om mediernes mulighed for at forme befolkningens opfattelse af, hvad der er væsentligt i en given virkelighed. Indramning drejer sig i højere grad om, hvordan de enkelte dagsordenpunkter, som af medierne præsenteres som væsentlige, formidles og påvirker modtageren i en bestemt retning (Dimitrova og Strönbäck 2005: 405). Journalisters opgave er at fortælle historier om den verden, vi befinder os i, men disse historier kan præsenteres på forskellige måder og indsættes i forskellige sammenhænge, som afgør indramningen. Inspireret af Robert Entman (1993: 52; 2004: 5) og Iyengar og Simon (som citeret i Hammond 2007: 18) benyttes følgende definition af indramning: *Indramning er at vælge og fremhæve visse aspekter af begivenheder eller problemstillinger med det implicitte eller eksplicitte formål at søge indflydelse på modtagerens opfattede virkelighed samt at promovere en specifik 1) problemdefinition, 2) kausalfortolkning og/eller 3) normativ evaluering.*

Sekundær dagsordenfastsættelse og mesoindramning

Flere har argumenteret for, at teorier om indramning ligger i konceptuel forlængelse af teorier om dagsordenfastsættelse og *priming*, mens blandt andre Scheufele har argumenteret for, at der er tale om forskellige teorier, da de baserer sig på forskellige forudsætninger og måler forskellige variable (2000: 298). Uden at beskæftige mig yderligere med priming, vil jeg argumentere for det for-

målstjenlige i en konceptuel integration af teorierne, da jeg mener, at der er mere, der samler dem, end der skiller dem. Jeg er således enig med Skjoldan og Andersen i ikke at foretage en skarp skelnen mellem dagsordenfastsættelse og indramning (2009: 29) og anerkender dem som forskellige dele af samme proces. På denne baggrund vil der ikke blive udviklet en overordnet teori, men i stedet en integreret analyseramme, der tager sit udgangspunkt i indramningen af enkelte begivenheder.³

Dagsordenfastsættelse kan generelt siges at relatere sig til indramningsteori på den måde, at hvor førstnævnte fokuserer på udvælgelsen af begivenheder som afgørende for offentlighedens opfattelse af deres relative vigtighed, så fokuserer sidstnævnte på, hvordan disse begivenheder præsenteres (Scheufele og Tewksbury 2007: 15). Med begrebet *second level agenda-setting* (sekundær dagsordenfastsættelse) sætter McCombs fokus på, hvilke aspekter af en problemstilling, der er synlige og har betydning for offentligheden og fastslår, at specifikke dele af medie billedet er eksplicit sammenkædet med den offentlige opinion (2004: 85). Netop dette begreb anses her som det samlende led: Måden, som større problemstillinger indrammes på, må formodes at afhænge af, hvordan den sekundære dagsordenfastsætning har udspillet sig på et lavere niveau. Hvis medierne f.eks. sætter antallet af faldne soldater i Afghanistan på dagsordenen, vil dette være definerende for den indramning, den bredere fortælling om krigen i Afghanistan får – en indramning, der ville have været anderledes, hvis fremskridtene inden for genopbygning i højere grad havde været på dagsordenen.

Der skelnes i det følgende mellem begivenheder og problemstillinger: En problemstilling definerer jeg som et afgrænset, konflikтуelt emne med betydning for offentligheden i et samfund. I denne artikel *krigen i Afghanistan*. Begivenheder defineres som enkeltstående hændelser indlejret i og med primær betydning for en veldefineret problemstilling.⁴ Derudover er det nødvendigt at inddele indramningsbegrebet i *mikroindramning*, *mesoindramning* og *makroindramning*. Førstnævnte defineres som indramningen af enkeltstående begivenheder. Mesoindramning defineres som indramningen af problemstillinger som resultat af den sekundære dagsordenfastsættelse af konkurrerende begivenheder. Der fokuseres således på den indirekte effekt af indramningen af specifikke begivenheder. Endelig defineres makroindramning som det overordnede medie billede i et samfund som resultat af den primære dagsordenfastsættelse af konkurrerende problemstillinger. Disse definitioner og sammenhænge er visualiseret i figur 2, hvor kausalsammenhængen også fremgår. Der anlægges et nedefra-og-op-perspektiv, hvor

journalister og redaktører er de aktører, der indlejrer en begivenhed i en problemstilling og problemstillinger i mediebilledet. Denne artikel inddrager udelukkende elementer inden for den kraftige, sorte firkant i figur 2 (processerne 1-4) og dermed ikke processerne efter mesoindramningen (processerne 5-7), som dog er gengivet for fuldstændighedens og sammenhængens skyld.

Kausalitet

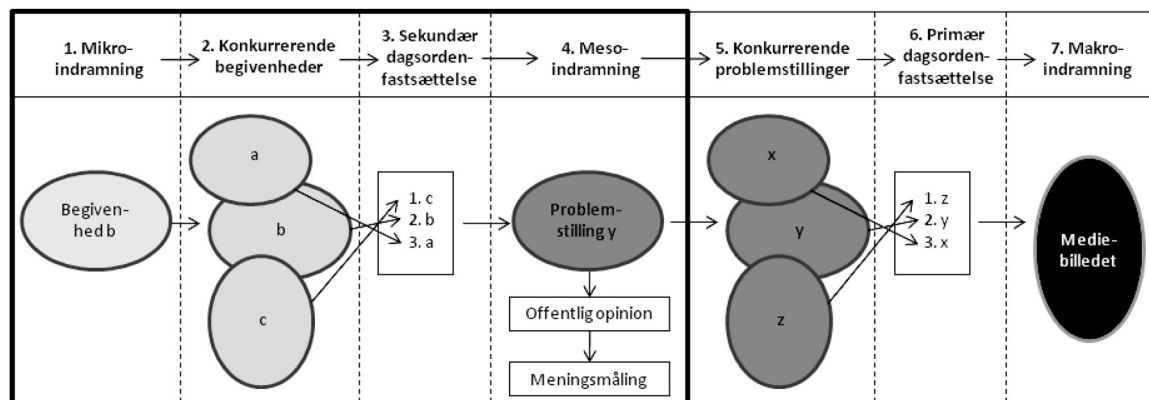
Den uafhængige variabel er således mikroindramningen og den afhængige variabel er den offentlige opinion, mens mesoindramningen som resultat af den sekundære dagsordenfastsættelse må ses som en mellemkommende variabel, der gør sammenhængen indirekte. Det må formodes, at der i et vist omfang er tale om gensidig påvirkning, således at mediernes dagsorden og præsentationen af enkelte begivenheder influeres af offentlighedens dagsorden. Spørgsmålet om kausalitet er således væsentligt, men Rogers og Dearing påpeger imidlertid, at offentlighedens indflydelse på mediernes dagsorden giver sig udtryk i en „gradual, long-term process through which generalized news values are created. In contrast, the influence of the media agenda on the public agenda for a specific news item is a more direct, immediate cause-effect relationship, especially when the public lacks alternatives (such as personal experience)“ (1988: 90). Netop offentlighedens mangel på personlig erfaring med krigen i Afghanistan er væsentlig i denne sammenhæng. Desuden henholder jeg mig til McCombs, der på grundlag af korrelation, tidsmæssig sammenhæng og eksperimentelt påvist fravær af væsentlige spuriose variable fastslår, at kausalitetsretningen primært går fra mediernes og til offentligheden (2004: 16-17). Også Son og Weaver påviser en akkumuleret medieeffekt på den offentlige opinion (2006). Endeligt finder Hertog og Fan i en stor undersøgelse af trykte mediers dækning af AIDS og offentlighedens

overbevisninger om emnet fra 1987-1991 en signifikant envejseffekt fra mediernes til offentlighedens holdning (1995). Enhver mulig kausalsammenhæng mellem offentligheden, beslutningstagere og mediernes er imidlertid blevet analyseret og i mange tilfælde påvist, afhængigt af de givne omstændigheder, hvilket Baum og Potter giver et fremragende overblik over (2008: 41). På grundlag af deres litteraturgennemgang konkluderer de dog, at det er nødvendigt teoretisk og konceptuelt at „elevate the mass media from the role of a conveyor belt to that of an independent, strategic actor“ (2008: 57). På dette grundlag, og særligt fordi offentligheden i dette tilfælde mangler personlig erfaring med emnet, tager jeg udgangspunkt i, at mediernes i den undersøgte kontekst har en kausaleffekt på den offentlige opinion.

Analysedesign

Undersøgelsen begrænser sig til avismediet, og der er valgt artikler fra to store, landsdækkende aviser med relativt venstre-orienterede læsere (The Guardian og Politiken) og to med relativt højre-orienterede læsere (The Daily Telegraph og Berlingske Tidende).⁵ På denne måde er det søgt at gøre det analyserede artikeludvalg repræsentativt. 221 avisartikler omhandlende krigen i Afghanistan i bred forstand som tryktes i disse aviser i perioden 01.-31.08.09 indgår i analysen. Kun artikler baseret på information frem for holdninger og med et reelt journalistisk indhold blev udvalgt.⁶ Perioden er valgt ud fra en forventning om at finde et væsentligt antal artikler med fokus på Afghanistan på grund af præsidentvalget den 20. august og NATO's nye generalsekretærs tiltrædelse 1. august. Der kan argumenteres for, at en periode med præsidentvalg ikke er repræsentativ, men gennemgangen af artiklerne efterlader dog det klare indtryk, at præsidentvalget blot intensiverer mediedækningen og ikke nødvendigvis forvrænger den. Mange af de artikler, der handler om den

Figur 2: Model af konceptuel integration

Tabel 1. Primære problemdefinitioner i britiske og danske aviser

			Land	
			Storbritannien	Danmark
Primært problem	Egne soldater (døde, sårede, udrustning, træning, veteraner)	Antal	50	10
		Pct. i land	43,9%	9,3%
	Andre soldater (døde, sårede, udrustning, træning, veteraner)	Antal	2	4
		Pct. i land	1,8%	3,7%
	Afhganske civile (døde, sårede)	Antal	1	5
		Pct. i land	,9%	4,7%
	Den politiske situation i Afghanistan (valg, korruption)	Antal	34	38
		Pct. i land	29,8%	35,5%
	Den civile situation i Afghanistan (menneskerettigheder, narkotikahandel)	Antal	8	13
		Pct. i land	7,0%	12,1%
	Den militære situation i Afghanistan (oprørsangreb, militser)	Antal	13	28
		Pct. i land	11,4%	26,2%
	Befolkningsopbakning i NATO-land(e)	Antal	5	4
		Pct. i land	4,4%	3,7%
Soldateropbakning i NATO-land(e)	Antal	1	2	
	Pct. i land	,9%	1,9%	
Andet	Antal	0	3	
	Pct. i land	,0%	2,8%	
Total	Antal	114	107	
	Pct. i land	100,0%	100,0%	

politiske situation, sætter således præsidentvalget ind i den bredere kontekst og flere artikler om den civile situation er tydeligvist direkte afledt af den øgede interesse, præsidentvalget medførte. Perioden vurderes derfor som tilstrækkeligt repræsentativ til, en vis generaliserbarhed er mulig i forhold til den periode, der er identificeret meningsmålinger fra (ultimo 2008 til ultimo 2009). Der er tale om et komparativt, men ikke longitudinalt studie, hvorfor det ikke er muligt at sige noget om udviklingen i medie billedet i Storbritannien og Danmark over tid. Derimod gives et detaljeret og unikt øjebliksbillede.

Ved at lave en komparativ analyse mellem Storbritannien og Danmark, er der valgt et *most similar systems design* (se f.eks. Dimitrova og Strönbäck 2005: 400). Landene er især sammenlignelige på tre relevante områder: *Politisk* støttede både Storbritannien og Danmark uforbeholdent USA efter terrorangrebene den 11. september 2001 og begge parlamenter besluttede inden for kort tid at gøre denne støtte synlig ved at bidrage med både logistisk støtte, kampfly og ikke mindst specialstyrker til Afghanistan. Det er et tydeligt udtryk for den formelle og reelle sikkerhedspolitiske alliance med USA, som Storbritannien og Danmark deler. Endvidere samarbejder de danske styrker i Helmand-provinsen tæt med (og er under kommando af) britiske styrker. *Militært* var Storbritannien og Danmark i august 2009 de to lande med flest udsendte soldater i Afghanistan i forhold til indbyggertal (henholdsvis 9000 og 750 udsendte soldater) og begge

lande var sammen med Canada dem med relativt flest faldne (Udenrigsministeriet 2009; iCasualties.org 2009). *Civilsamfundsmæssigt* deler Storbritannien og Danmark endvidere væsentlige tendenser, herunder en udtalt modstand mod EU samt en intens indvandringsdebat med fokus på specielt muslimske minoriteter. Især sidstnævnte kan være relevant i denne sammenhæng, i det omfang en krig i et muslimsk land som Afghanistan for nogle muslimer har været kontroversielt.

En indholdsanalyse er ofte både kvalitativ og kvantitativ. Hammond (2007: 18) beskriver specifikt, hvordan en indramningsanalyse kan udføres ved en indledende kvalitativ undersøgelse af et mindre udvalg af populationen for at identificere nøgleord og derefter foretage en kvantitativ optælling af forekomsten af nøgleord i hele populationen. En kvalitativ undersøgelse af hver enkelt artikel fører dog til væsentligt højere validitet, da det oftest er nødvendigt at vurdere en artikel i sin helhed. Tilstedeværelsen af udvalgte nøgleord afslører sjældent i sig selv artiklens overordnede emne og vinkling: "... a more accurate picture seem more likely to come from examining articles in their entirety as far as possible. Particularly in the case of news reports of crises and conflicts, which deal with often controversial, new and fast-moving events, we would expect there to be competing narratives and explanations rather than only one settled perspective" (Hammond, 2007: 18). Det er derfor valgt, på grundlag af et kodificeringsskema, at analysere samtlige artikler kvalitativt, som grundlag

for den kvantitativt komparative del af analysen. De forskellige kategorier er så vidt muligt forsøgt gjort entydige, udtømmende og ikke-overlappende. At kodificeringen er foretaget af undertegnede alene, umuliggør angivelse af en interkoder-usikkerhedsmargin, men til gengæld må konsistensen i kodningen formodes at være høj. Artiklerne er kodificeret på grundlag af tre variable: Den primære problemdefinition (ni udfaldsmuligheder), den primære årsag (seks udfaldsmuligheder) og den normative evaluering (tre udfaldsmuligheder). Udfaldsmulighederne fremgår af analyseresultaterne. Resultaterne er ikke vægтет i forhold til artiklernes placering i aviserne. For at sikre intrakoder-reliabilitet har såvel materialeudvælgelse, metodefastlæggelse og selve kodificeringen været både selvstændigt iterative processer og dele af en samlet iterativ analyseproces, hvor tidligere valg og afledte prioriteringer kontinuerligt er blevet revurderet for at sikre entydighed i kodningen, replikabilitet og højest mulig validitet af konklusionerne. Endelig er tvetydige artikler er blevet gennemlæst og overvejet gentagne gange i lyset af opsamlede erfaringer med emnet og kodningen. De grundlæggende resultater fremgår af tabel 1, der viser de primære problemdefinitioner i de britiske og danske aviser.

Analyseresultater for de to britiske aviser

Næsten halvdelen (44%) af artiklerne om Afghanistan i The Guardian og The Daily Telegraph omhandler sårede eller døde britiske soldater, deres udrustning og træning eller de hjemvendte veteraner, som det fremgår af tabel 1. Næsten tre-fjerdedele (72%) af disse artikler fremstiller de britiske myndigheder som den primære årsag til de beskrevne problemer. Det er tydeligt i overskrifter som „Troops failed by ministers, says father“ (Daily Telegraph, 17.08.09). Soldaterne selv kritiseres dog meget sjældent. Tværtimod er mikro-indramningen af de enkelte begivenheder altovervejende præget af et heroisk fokus: „Soldiers died shielding their injured commander“ (Daily Telegraph, 19.08.09). Det er interessant at bemærke, at The Daily Telegraph havde en artikelserie om sårede soldater kaldet „Justice For Wounded Campaign“. At have en så formaliseret indramning må formodes selvstændigt at bidrage til den sekundære dagsordensætning og gør mikroindramningen af de enkelte historier om sårede soldater mere ensartet og kritikken af myndighederne mere konsekvent. Ifølge avisen har kampagnen haft en tidsmæssig sammenhæng med relevante regeringstiltag: „The Defence Secretary has admitted that the system ‘is not fully equipped’ to deal with the needs of the wounded

Tabel 2. Primære problemdefinitioner og primære årsager i britiske og danske aviser

Primært problem, sammenslået situation i Afghanistan				Land	
				Storbritannien	Danmark
Egne soldater (døde, sårede, udrustning, træning, veteraner)	Primær årsag	Egne myndigheder	Antal	36	0
			Pct. i land	72,0%	,0%
		Taleban	Antal	9	9
			Pct. i land	18,0%	90,0%
		Andet eller ingen	Antal	5	1
			Pct. i land	10,0%	10,0%
	Total	Antal	50	10	
	Pct. i land	100,0%	100,0%		
Den politiske, civile og militære situation i Afghanistan	Primær årsag	Egne myndigheder	Antal	6	5
			Pct. i land	10,9%	6,3%
		Afhanske myndigheder	Antal	23	21
			Pct. i land	41,8%	26,6%
		Andre NATO-lande	Antal	7	20
			Pct. i land	12,7%	25,3%
		Taleban	Antal	12	19
			Pct. i land	21,8%	24,1%
		FN eller EU	Antal	1	0
			Pct. i land	1,8%	,0%
		Andet eller ingen	Antal	6	14
			Pct. i land	10,9%	17,7%
		Total	Antal	55	79
			Pct. i land	100,0%	100,0%

Tabel 3. Primære problemdefinitioner og evalueringer i britiske og danske aviser

Primært problem, sammenslået situation i Afghanistan				Land	
				Storbritannien	Danmark
Egne soldater (døde, sårede, udrustning, træning, veteraner)	Evaluering	Positiv	Antal	6	2
			Pct. i land	12,0%	20,0%
		Negativ	Antal	34	0
			Pct. i land	68,0%	,0%
	Neutral	Antal	10	8	
		Pct. i land	20,0%	80,0%	
	Total	Antal	50	10	
		Pct. i land	100,0%	100,0%	
Den politiske, civile og militære situation i Afghanistan	Evaluering	Positiv	Antal	12	14
			Pct. i land	21,8%	17,7%
		Negativ	Antal	38	55
			Pct. i land	69,1%	69,6%
	Neutral	Antal	5	10	
		Pct. i land	9,1%	12,7%	
	Total	Antal	55	79	
		Pct. i land	100,0%	100,0%	

and has ordered a review to be brought forward from 2010. That came after The Daily Telegraph launched its ... campaign to highlight flaws in the system“ (Daily Telegraph, 24.08.09).

Analyseresultater for de to danske aviser

I Berlingske Tidende og Politiken er den politiske situation i Afghanistan den dominerende problemdefinition (36%), som det fremgår af tabel 1. Mikroindramningen af begivenheder i artiklerne om den politiske situation i landet er generelt meget negativ (90% negative og 8% positive artikler). Det er især de afghanske myndigheder, der fremstilles som den primære årsag (47%) og kvalitativt udstilles specielt korruptionen i artikler med overskrifter som „Studehandler kan afgøre det afghanske præsidentvalg“ (Berlingske Tidende, 15.08.09). Taleban fremstilles dog også som årsag til den problematiske politiske situation (34%), f.eks. i en artikel med overskriften „Taleban truer med blodig valg dag“ (Politiken, 20.08.09). Den militære situation fremstilles noget overraskende negativt i færre artikler end den politiske situation (57% mod 90% negative artikler), omend dette ikke betyder større positiv omtale end af den politiske situation (begge ca. 11%). Snarere er der tale om neutrale artikler (32%) om f.eks. „Danskere i spionfly over krigszone“ (Politiken, 06.08.09) og om at „NATO ønsker afghanisering af konflikten“ (Berlingske Tidende, 16.08.09).

Forskelle og ligheder mellem de britiske og danske aviser

I forlængelse af ovenstående oversigt over de vigtigste overordnede tendenser de danske og britiske aviser i deres dækning af Afghanistan i august 2009, vil jeg i det følgende analysere de væsentligste komparative forskelle. Af tabel 2 fremgår de primære årsager, som mikroindramningen identificerer i henholdsvis Storbritannien og Danmark for de artikler, hvor den primære problemstilling er „Egne soldater“ og „Den politiske, civile og militære situation i Afghanistan“. For at sikre et tilstrækkeligt antal observationer er sidstnævnte her en sammenlægning af de tre ellers separate kategorier.

Den helt afgørende forskel er det massive fokus på egne soldater i de britiske aviser i forhold til de danske aviser. Som det fremgår af tabel 1 er egne soldater den primære problemdefinition i næsten halvdelen af alle de britiske artikler om krigen i Afghanistan, mens det i de danske er under en tiendedel. Samtidigt indrammes artiklerne i Storbritannien altovervejende med de britiske myndigheder som årsagen til sårede og døde soldater på grund af især for dårligt udstyr, mens Taleban kun defineres som den væsentligste, primære årsag i 18% af artiklerne om egne soldater. Dette er diametralt forskelligt fra mikroindramningen af enkelte begivenheder i de to danske aviser, hvor 9 ud af de 10 artikler om egne soldater direkte eller indirekte definerer Taleban som den primære årsag. Ikke i en eneste artikel kædes sårede eller døde danske soldater sammen med en kritisabel indsats fra myndig-

hedernes side. I skærende modsætning til de danske artikler, kommer pårørende til dræbte soldater til orde i de britiske artikler og kritiserer skrap regering. I artiklen „Mother tells MPs: Go and see how our boys suffer“, er en mor til en dræbt soldat citeret for følgende: „The Army has been short-changed and the troops are suffering because of it. The politicians are not listening to the troops on the ground – they haven't got a clue what it's really like. They've got to find more resources, better equipment and make sure there's enough of it“ (Daily Telegraph, 18.08.09). Men ikke kun pårørende, også oppositionspolitikere citeres for meget skarp kritik af regeringen. I artiklen „Soldiers' lives being wasted in Afghan war, says Davis“ anklages Gordon Brown og Tony Blair af det konservative parlamentsmedlem David Davis for at have spildt seks år og mange liv som følge af en forfejlet strategi og mangel på ressourcer (Daily Telegraph, 21.08.09). Dette viser, at der ikke er samme brede politiske opbakning til indsatsen som i Danmark, hvilket kan have en selvstændig indflydelse på befolkningens opbakning.

Samlet set konstrueres en indramning, hvor egne myndigheder identificeres som årsagen til en hvilken som helst problemdefinition, langt oftere i de britiske artikler end i de danske: Myndighederne udpeges som den primære årsag i 40% af artiklerne fra de to britiske aviser, mens det kun gælder for 7% af artiklerne fra de to danske aviser. Til gengæld angives NATO-allierede (25% mod 7%) eller Taleban (33% mod 21%) generelt i højere grad som årsag i de danske artikler end i de britiske, mens der er enighed om indramninger, der skyder skylden på de afghanske myndigheder i 20% af artiklerne.

Som det fremgår af tabel 3, er de danske artikler om egne soldater rent konstaterende i forhold til de mere end to tredjedele af de britiske artikler, som har en indramning med en direkte eller indirekte negativ evaluering. Forskellen kan illustreres ved en nøgtern beskrivelse i en dansk artikel med overskriften „To danske soldater såret af granat i Afghanistan“: „... De to soldater blev straks behandlet af folk fra delingen, og de var selv i stand til at gå om bord i de helikoptere, som evakuerede dem“ (Berlingske Tidende, 30.08.09). I en britisk artikel med overskriften „Fifty amputations in Afghan campaign“ i serien „Justice for Wounded“ har journalisten derimod valgt at citere en tidligere officer: „Colonel Richard Kemp, the former commander of the British Forces in Afghanistan, said the number of injuries was 'shockingly high'“ (Daily Telegraph, 03.08.09). Såvel iværksættelsen af kampagnen som citeringen af denne officer er klare journalistiske valg. Den eneste ikke-neutrale danske artikel om sårede soldater har overskriften „I kørestol til hjemkomstmarch“

og er positivt indrammet. Det konstateres blandt andet, at der blev „uddelt medaljer til dem, der modigt havde sat livet på spil for at redde sårede kammerater“ (Berlingske Tidende, 28.08.09). 80% af de danske artikler er neutrale sammenlignet med kun 20% af de britiske artikler. Hvad angår situationen i Afghanistan er der dog ikke væsentlige forskelle mellem de danske og britiske aviser, omend de britiske aviser i højere grad danske indrammer begivenhederne på en måde, der skyder skylden på de afghanske myndigheder frem for de NATO-allieredes indsats. Vurderingen af den politiske, civile og militære situation i Afghanistan er i modsætning til omtalen af egne soldater stort set ens. Omtrent 20% er positive, mens 70% er negative og resten neutrale. Eksempler på positive danske artikler om situationen i Afghanistan findes især i Politiken, der i perioden bragte mange interviews med individuelle afghanere, f.eks. under overskrifter som „Drømmene lever i Kabul“ (Politiken, 23.08.09). Der er dog ikke væsentlige forskelle i de normative evalueringer helt generelt. Næsten 20% af artiklerne er positive, mens 69% af de britiske og 60% af de danske er negative. Endeligt har analysen vist, at den nationale kontekst er en langt vigtigere faktor i forhold til mikroindramningen af enkelte begivenheder end avisernes politiske placering.

Sammenfattende kan det fastslås, at der er meget markante forskelle mellem Danmark og Storbritannien i mikroindramningen af konkrete begivenheder i de udvalgte avisartikler. Disse forskelle må på grundlag af antagelsen om en kausalsammenhæng med den sekundære dagsordensætning formodes at være medvirkende til at have skabt forskellige mesoindramninger af problemstillingen om krigen i Afghanistan. I overensstemmelse med analysens teoretiske grundlag er det sandsynliggjort, at disse forskellige mesoindramninger har været en medvirkende årsag til den væsentligt lavere folkelige støtte til Afghanistan-indsatsen i Storbritannien sammenlignet med Danmark.

Absolutte tabstal og elitediskurs som uafhængige variable

Som nævnt tidligere er det relevant ikke kun at fokusere på de relative tal for udsendte og dræbte soldater i Storbritannien og Danmark, men også at inddrage de absolutte tal i denne sammenhæng: 21.08.09 havde Storbritannien 9000 udsendte soldater i Afghanistan og 206 var blevet dræbt. Danmark havde 750 udsendte og 24 var blevet dræbt (Udenrigsministeriet 2009; iCasualties.org 2009). Det er relevant primært fordi det totale antal britiske avisartikler om Afghanistan, der indgår i undersøgelsen (114 artikler mod 107 danske artikler), ikke afspejler det større antal dræbte i forhold til Danmark, hvilket betyder, at

nyheder om dræbte soldater alt andet lige må fylde mere i dagsordenfastsættelsen. Det må da også bemærkes, at ingen danske soldater blev dræbt i Afghanistan i august 2009. Flere blev dog såret, men en overskrift som „Three British soldiers killed by explosion in Afghanistan“ (Guardian, 14.08.09) konstruerer unægteligt en anden grad af alvor end „To danske soldater såret af granat i Afghanistan“ (Berlingske Tidende, 30.08.09). Samtidigt giver de højere absolutte tal i Storbritannien anledning til markeringer, når symbolske numeriske grænser krydses: „Thousands mourn 200th British victim of Afghan campaign“ (Guardian, 28.08.09). Den symbolske værdi af runde tal understreges af, at nyheden gav genlyd i danske medier (f.eks. Berlingske Tidende, 17.08.09). Generelt handler flere danske artikler specifikt om Afghanistan-diskussionen i Storbritannien, mens det modsatte ikke er tilfældet. Effekten af kontinuerlige britiske dødsfald understreges af Kim Howells, formand for det britiske parlaments efterretnings- og sikkerhedskomiteé: „I don't think anybody is going to wear ... seeing this terrible drip-drip of casualties and deaths and funerals. I don't think the public are up for it anymore“ (Daily Telegraph, 03.08.09).

Det er påvist, at antallet af dødsfald i en væbnet konflikt har en selvstændig og direkte effekt på den offentlige opinion (Gartner og Segura, 1998: 279). I denne sammenhæng er operationen *Pantherens Klo* væsentlig: „Since the launch of Operation Panther's Claw in early July and up to polling day on Aug 20, the British have suffered 37 dead and an estimated 150 wounded in action in southern Afghanistan“ („A British casualty for every vote cast in area cleared by Panther's Claw“, Daily Telegraph, 27.08.09). Gartner og Segura opstiller en model for vurderingen af effekten af dødsfald, men anerkender, at den ikke er komplet og at flere faktorer må inddrages (1998: 296-297). Den ovenstående analyse kan i denne sammenhæng ses som et argument for, at avisernes indramning af enkelte dødsfald spiller en væsentlig rolle i en sådan model, da denne indramning er afgørende for konstruktionen af den dagsorden, som sætter rammerne for den bredere debat om en enkeltstående problemstilling som krigen i Afghanistan.

Det er dog nødvendigt at berøre politikernes rolle nærmere. Ikke kun absolutte dødstal, men også politikere med givne dagsordener, kan være en variabel med indflydelse på både mikroindramning af begivenheder og mesoindramning af problemstillinger. Mediernes gengivelse af paletten af politiske stemmer blev oprindeligt beskrevet teoretisk af Bennett som *indeksering*: „Mass media news professionals ... tend to „index“ the range of voices and viewpoints in both news and editorials according to

the range of views expressed in mainstream government debate about a given topic“ (1990: 106). Det er dog tydeligvis ikke kun regeringsdebatten, der gengives, som det fremgår af en artikel i The Daily Telegraph, hvor den konservative David Davis (på daværende tidspunkt i opposition) citeres for at sige, at britiske soldaters liv spildes i Afghanistan (Daily Telegraph, 21.08.09). Selvom f.eks. Althaus et al. argumenterer for at udvide begrebet *government debate* til både oppositionen og udenlandske eliter (1996: 417-418), synes indekseringsteori ikke at være et oplagt valg i forhold til et empiriske materiale, der er gennemsyret af regeringskritik. Det udelukker selvfølgelig ikke, at både regerings- og oppositionspolitikere kan indtage centrale roller i forhold til indramningen af begivenheder og problemstillinger i medierne i Storbritannien og Danmark, men en belysning af disse roller kræver en selvstændig analyse.

Institutionalisering af Afghanistan-dækningen i britiske aviser

De væsentlige forskelle mellem Storbritannien og Danmark i mesoindramningen af krigen i Afghanistan medfører muligheden for en primært nationalt betinget institutionalisering af nyhedsbilledet, når det kommer til denne problemstilling. Aspinwall og Schneiders definition af begrebet er relevant i denne sammenhæng: „Institutions contain the bias individual agents have built into their society over time“ (2000: 3). Cook er mere specifik i konklusionen på en længere diskussion af institutionaliseringen af nyhedsmedierne: Han fastslår, at journalister ikke arbejder som isolerede individer, men derimod „work according to unspoken and uncritically accepted routines, procedures, and rules of who and what make news. News, in short, is an organizational accomplishment first and foremost“ (2005: 75-76; se også Owen, 2007). Her vil jeg dog ikke fokusere på den organisatoriske institutionalisering af nyhedsmedierne, men snarere institutionaliseringen på nationalt niveau. Skjoldan og Andersen beskæftiger sig med institutionaliseringen af én mediedagsorden inden for et givet emne, og fastslår, at når en metafortælling først er institutionaliseret, er den svær at ændre hvilket nødvendigvis vil være til fordel for nogle aktører og til ulempe for andre (2009: 207). De foreslår, at deres konklusioner kan bruges til at forudsige etableringen af én institutionaliseret mediedagsorden i strukturelt sammenlignelige forhandlingssituationer: Det kræver, at der skal være et stort antal deltagere, emnet skal være interessant for en ikke uvæsentlig del af nyhedsforbrugerne, disse skal ikke have personlig erfaring med emnet og der skal være usikkerhed eller strid forbundet med de kausale og moralske forhold på området

(Skjoldan og Andersen 2009: 208-214). Det er tydeligt, at der i Danmark og Storbritannien langt fra eksisterer én institutionaliseret mediedagsorden på dette område. Men forhandlingssituationen er mere nationalt end internationalt funderet i dette tilfælde og den strukturelle situation i Storbritannien kan netop siges at have disse karakteristika på et nationalt niveau: Mange aktører i det britiske samfund deltager i diskussionerne og forhandlingerne om krigen i Afghanistan, der er stor interesse for den blandt nyhedsbrugerne som i hovedreglen ikke har personlig erfaring med krigen, og der er i høj grad strid mellem regering, opposition og andre grupper om de kausale forhold. Dette tyder således på en vis institutionalisering af mesoindramningen af krigen i Afghanistan i de britiske aviser, hvilket betyder, at indramningen er vanskelig at ændre, til konsekvent ulempe for de britiske myndigheder i almindelighed og den britiske regering i særdeleshed. Det ville dog kræve en selvstændig analyse konsekvent at overføre institutionaliseringstenen til det nationale niveau og påvise den konkrete institutionaliseringsgrad i britiske aviser. At ændre mesoindramningen vil i overensstemmelse med den i denne artikel opstillede model kræve, at mikroindramningen af enkelte begivenheder i relation til krigen i Afghanistan konstrueres anderledes. Det er muligt, at en målrettet medieindsats fra de britiske myndigheder kan fremme mikroindramninger, der enten (som i de undersøgte danske aviser) tillægger den reelle militære situation i Afghanistan mere kausal vægt, eller definerer myndighederne som den primære årsag også i positive artikler.

Konklusion

Kort efter sin tiltrædelse måtte NATO's nye generalsekretær, Anders Fogh Rasmussen, erkende det problematiske i, at det ikke hidtil er lykkedes at vinde NATO-landenes egne befolkningers *hearts and minds* i forhold til krigen i Afghanistan: „[W]e cannot simply continue doing exactly what we are doing now. Things are going to have to change. The reasons are clear. Public support for this mission in troop-contributing countries is falling“ (Rasmussen 2009: 2). Denne artikel har sandsynliggjort, at årsagen til den faldende støtte blandt befolkningerne i de fleste NATO-lande, som Fogh påpeger, blandt andet skal søges i nationale forskelle i medieindramningen. Det er blevet påvist, at der er markante forskelle mellem Storbritannien og Danmark i indramningen af begivenheder relateret til krigen i Afghanistan. Den mest markante er, at egne sårede og døde soldater, deres træning, udrustning og veteranforhold sjældent omtales i danske artikler og i de undersøgte artikler aldrig negativt, mens de omtales i næsten halvdelen af de britiske artikler hvoraf mere end

to-tredjedele er negative. Ydermere identificerer tre fjerdedele af de britiske artikler om egne soldater de britiske myndigheder som den primære årsag til problematiske forhold. Det er sandsynliggjort, at disse markante forskelle i mikroindramningen af konkrete begivenheder har været medvirkende til at skabe nationalt forskellige mesoindramninger af krigen i Afghanistan og at de forskellige indramninger har været en medvirkende årsag til den væsentligt lavere folkelige støtte til Afghanistanindsatsen i Storbritannien sammenlignet med Danmark. Den her påviste medieeffekt er baseret på, at de enkelte indramninger skaber et samlet mønster, som udgør væsentligt mere end deres sum (McCombs 2004: 89). Denne modelérbare medievirkelighed kan regeringer, organisationer, oprørsgrupper og andre aktører i Afghanistan gøre sig forhåbninger om at institutionalisere til egen fordel ved at forsøge at påvirke mikroindramningen af enkeltstående begivenheder. For det er netop summen af disse, der skaber en større helhed, som offentligheden i mangel af førstehåndsindtryk må basere deres holdninger på.

Noter

1. Der er identificeret 39 meningsmålinger som fra 11.09.01-12.10.09 har været offentliggjort i britiske (22 meningsmålinger) eller danske (17 meningsmålinger) medier. Meningsmålingerne blev fundet gennem databaserne LexisNexis og Infomedia og fordeler sig således: BBC/ORB (03.09.07), BBC/ICM (13.11.08), ITN News/Populus (11.07.09), Guardian/ICM (11.10.01, 28.10.01, 18.11.01 og 13.07.09), Ipsos Mori (09.10.01, 22.10.01, 02.11.01, 27.11.01 og 24.07.09), The Independent/ComRes (28.07.09, 22.08.09), Sky News/YouGov (17.08.09), Mail on Sunday/BPIX (23.08.09), The Times/Populus (11.09 og 14.10.09), BBC (07.10.09), Channel 4 News/YouGov (24.10.09, 05.11.09) og BBC/ComRes (08.11.09) samt TV2/Megafon (01.08.06, 27.10.07, 03.04.08 og 25.06.09), Ritzau/Catinet (31.10.06), Jyllands-Posten/Rambøll (14.01.08, 14.04.08), MetroXpress/YouGov Zaperla (09.04.08 og 14.05.09), Berlingske Tidende/Gallup (05.06.08, 02.11.08, 20.04.09 og 02.08.09), Politiken/Vilstrup-Synovate (28.06.08), Politiken og TV2/Megafon (06.11.09) og DR/Capacent Epinion (12.11.09). Det er i øvrigt interessant, at der ikke er identificeret meningsmålinger om Afghanistan fra november 2001 til august 2006 i hverken Danmark eller Storbritannien. I denne periode diskuteredes krigen i Irak, som der til gengæld blev lavet utallige meningsmålinger om.
2. Der er lavet adskillige analyser af mediernes dækning af krigen i Afghanistan, men de fokuserer på de første måneder af krigen i 2001. Se f.eks. Fahmy 2005, Ryan 2004, Edy og Meirick 2007 og Hammond 2007.
3. Scheufele anerkender da også, at teorierne er „related, yet different approaches to media effects“ (Scheufele 2000; se også Weaver 2007 og Edy og Meirick 2007, som omtaler kombinationen af sekundær dagsordensætning og indramning).
4. Dette er i overensstemmelse med Roger og Dearing, der fastslår, at „our perspective is, that events are specific components of issues“ (1988: 86)
5. Avisenes politiske indplacering er foretaget på baggrund af deres læsers politiske præferencer (se Mori 2005; Hjarvard 2007: 37).

6. Selve udvælgelsen af artikler er foregået ved søgninger i LexisNexis og InfoMedia. Det substantielle princip for udvælgelsen af artikler var, at de enten primært handler om forholdene i Afghanistan eller primært om forhold uden for Afghanistan, der fremstilles som direkte relaterede til de konkrete forhold i landet. Resultater er 48 artikler fra Berlingske Tidende, 59 fra Politiken, 51 fra The Guardian og 63 fra The Daily Telegraph.

Referencer

- Althaus, SL, Edy, JA, Entman, RM og Phalen, P** 1996, „Revising the Indexing Hypothesis: Officials, Media, and the Libya Crisis“, *Political Communication*, vol. 13, pp. 407-421.
- Aspinwall, MD og Schneider, G** 2000, „Same menu, separate tables: The institutionalist turn in political science and the study of European integration“, *European Journal of Political Research*, vol. 38, pp. 1-36.
- Baum, MA og Potter, PBK** 2008, „The Relationships Between Mass Media, Public Opinion, and Foreign Policy: Toward a Theoretical Synthesis“, *Annual Review of Political Science*, vol. 11, pp. 39-65.
- Bennett, WL** 1990, „Toward a theory of press-state relations“, *Journal of Communication*, vol. 40, no. 2, pp. 103-125.
- Cook, TE** 2005, *Governing With The News: The News Media as a Political Institution*, 2. udg., University of Chicago Press, Chicago.
- Dimitrova, DV og Strömbäck, J** 2005, „Mission Accomplished? Framing of the Iraq War in the Elite Newspapers in Sweden and the United States“, *Gazette – the International Journal for Communication Studies*, vol. 67, pp. 399-417.
- Edy, JA og Meirick, PC** 2007, „Wanted, Dead or Alive – Media Frames, Frame Adoption, and Support for the War in Afghanistan“, *Journal of Communication*, vol. 57, pp. 119-141.
- Entman, RM** 1993, „Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm“, *Journal of Communication*, vol. 43, no. 4, pp. 51-58.
- Entman, RM** 2004, *Projections of Power: Framing News, Public Opinion and U.S. Foreign Policy*, University of Chicago Press, Chicago.
- Entman, RM** 2006, „Punctuating the Homogeneity of Institutionalized News: Abusing Prisoners at Abu Ghraib Versus Killing Civilians at Fallujah“, *Political Communication*, vol. 23, no. 2, pp. 215-224.
- Fahmy, S** 2005, „Emerging Alternatives or Traditional News Gates: Which News Sources Were Used to Picture the 9/11 Attack and the Afghan War?“, *Gazette – the International Journal for Communication Studies*, vol. 67, pp. 381-398.
- Gartner, SS og Segura GM** 1998, „War, Casualties, and Public Opinion“, *The Journal of Conflict Resolution*, vol. 42, no. 3, pp. 278-300.
- Hammond, P** 2007, *Framing post-Cold War conflicts*, Manchester University Press, Manchester.
- Hertog, JK og Fan, DP** 1995, „The Impact of Press Coverage on Social Beliefs“, *Communication Research*, vol. 22, no. 5, pp. 545-574.
- Hjarvard, S** 2007, „Den politiske presse: En analyse af danske avisers politiske orientering“, *Journalistica*, no. 5/2007, pp. 27-53.
- iCasualties.org** 2009, *Coalition deaths by nationality*, lokaliseret 29.03.10 på <http://www.icasualties.org/OEF/Nationality.aspx>.
- Lippmann, W** 2007 [1922], „Newspapers“, i DA Graber (red.), *Media Power in Politics*, 5. udg., CQ Press, Washington.
- McCombs, M** 2004, *Setting The Agenda: The Mass Media and Public Opinion*, Polity Press, Cambridge.
- McQuail, D** 2007 [1979], „The influence and effects of mass media“, i DA Graber (red.), *Media Power in Politics*. 5. udg., CQ Press, Washington.
- Mori** 2005, *Voting Intention by Newspaper Readership Quarter 1 2005*. Lokaliseret 29.04.10 på <http://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?ItemId=580&view=wide>
- Owen, D** 2007, „The Institution of the Media: Tim Cook’s Legacy to Scholars and Students of American Government“, *Political Communication*, vol. 24, no. 3, pp. 239-244
- Rasmussen, AF** 2009, „NATO Secretary General Anders Fogh Rasmussen’s Prepared Remarks, September 28, 2009“, *Atlantic Council*, Washington, D. C. Lokaliseret 29.03.10 på <http://www.acus.org/event/nato-secretary-general-rasmussen-first-major-us-speech/transcript>.
- Rogers, EM og Dearing, JW** 2007 [1988], „Agenda-setting research: Where has it been, where is it going?“, i DA Graber (red.), *Media Power in Politics*, 5. udg., CQ Press, Washington.
- Ryan, M** 2004, „Framing the War Against Terrorism: US Newspaper Editorials and Military Action in Afghanistan“, *Gazette – the International Journal for Communication Studies*, vol. 66, pp. 363-382.
- Scheffer, JDH** 2007, „Press point by NATO Secretary General. Jaap de Hoop Scheffer and Shaukat Aziz, Prime Minister of Pakistan, January 30, 2007“, *NATO*, Bruxelles. Lokaliseret 29.03.10 på <http://www.nato.int/docu/speech/2007/s070130b.html>.
- Scheufele, DA** 2000, „Agenda-setting, Priming, and Framing Revisited: Another Look at Cognitive Effects of Political Communication“, *Mass Communication and Society*, no. 3, pp. 297-316.
- Scheufele, DA og Tewksbury, D** 2007, „Framing, Agenda Setting, and Priming – The Evolution of Three Media Effects Models“, *Journal of Communication*, vol. 57, pp. 9-20.
- Skjoldan, L og Andersen, RS** 2009, *The WTO Agenda and the Media Agenda. Villains, Victims, and the International Press Coverage of the Doha Development Agenda Negotiations*, Copenhagen Political Studies Press, København.
- Son, YJ og Weaver, DH** 2006, „Another Look at What Moves Public Opinion: Media Agenda Setting and Polls in the 2000 U.S. Election“, *International Journal of Public Opinion Research*, vol. 18, no. 2, pp. 174-197.
- Udenrigsministeriet** 2009, „Danmark er den næststørste bidragyder af Nato-soldater til Afghanistan per capita“, *Udenrigsministeriet*, København. Lokaliseret 29.03.10 på <http://www.afghanistan.um.dk/da/menu/NyhederOgMedia/TalOgGrafer/>.
- Weaver, DH** 2007, „Thoughts on Agenda Setting, Framing, and Priming“, *Journal of Communication*, vol. 57, pp. 142-147
- Wells, M** 2004, „World writes to undecided voters“, *The Guardian*, 16.10.04.